

Instituut voor
Gezondheidszorg

Studiegids

Masteropleiding Physician Assistant

Hogeschool Rotterdam

Cohort 2024 – 2027

Inhoud

1. Inleiding	3
2. De beroepsrollen van de Master Physician Assistant	4
3. Opzet van de opleiding	6
<i>Het afstuderen</i>	8
3.1 <i>Inhoud van de opleiding</i>	8
Medische leerlijn	8
Wetenschappelijke leerlijn	8
Professionele leerlijn	9
3.2 <i>Praktijkleren</i>	10
Stages en internationalisering	10
Voorwaarden voor het leren in de praktijk	11
Formele uitwisselingsmomenten tussen opleiding en werkplek	11
4. Rollen, taken en verantwoordelijkheden van betrokkenen	12
4.1 <i>De student</i>	12
4.2 <i>Taken van de student:</i>	13
4.3 <i>De opleider</i>	13
4.5 <i>De coach</i>	14
4.6 <i>De opleiding</i>	14
5. Algemene zaken	15
5.1 <i>Instituut van gezondheidszorg IVG</i>	15
5.2 <i>Toelating</i>	15
5.3 <i>Examencommissie</i>	16
5.4 <i>Onderwijs en Examen Regeling (OER)</i>	16
5.5 <i>Opleidingscommissie</i>	16
5.6 <i>Kosten en subsidieregeling</i>	17
6. Beroepsontwikkeling en belangenbehartiging	17
6.1 <i>Physician Assistant</i>	17
Bijlagen	19
1. <i>Voorlopig Schematisch overzicht Onderwijs</i>	19
2. <i>Schematisch overzicht competentieprofiel opleider PA-opleiding</i>	20

1. Inleiding

Het beroep en de opleiding tot Physician Assistant.

Het beroep Physician Assistant (PA), dat zijn oorsprong heeft in de Verenigde Staten, is in 2000 in Nederland geïntroduceerd. Het voorziet in de behoefte van het ministerie van VWS om de zorg efficiënter in te zetten onder andere door het invoeren van taakherschikking. De PA is een medisch professional functionerend op HBO-masterniveau die zelfstandig medische taken op zich kan nemen.

Met de inzet van de PA worden taken van (huis-) artsen en medisch specialisten overgenomen, de zogenoemde taakherschikking. De behoefte aan taakherschikking is ontstaan door de toegenomen zorgvraag en een grotere complexiteit van de zorgproblematiek. De PA is werkzaam in verschillende werkvelden, waaronder ziekenhuizen, revalidatiecentra, verpleeghuizen, GGZ-instellingen en huisartsenpraktijken. De PA werkt binnen het medisch domein samen met medische specialisten/huisartsen en heeft de zelfstandige bevoegdheid voor een aantal voorbehouden handelingen.

De Masteropleiding Physician Assistant (MPA) wordt sinds 2005 door de hogeschool Rotterdam aangeboden. Het betreft een geaccrediteerde én gesubsidieerde HBO-masteropleiding. Een opleiding tot PA geeft carrièreperspectief aan HBO-opgeleide zorgprofessionals. De opleiding wordt naar aanleiding van ontwikkelingen in de beroepspraktijk jaarlijks geactualiseerd. De afgestudeerden zullen als beroepstitel Physician Assistant dragen met de daarbij behorende wettelijke bevoegdheden. Bij afstuderen wordt de titel Master of Science (MSc) toegekend. Dit is een internationale erkende titel (Staatscourant van 31 augustus 2016 artikel 1 wijziging van de titulatuur hoger onderwijs).

Binnen de opleiding MPA worden studenten toegelaten die een HBO-opleiding hebben afgerond in de gezondheidszorg (o.a. verpleegkunde, fysiotherapie, optometrie, ergotherapie en verloskunde). Zij krijgen allemaal eenzelfde brede basisopleiding tot PA, maar hun werkveld verschilt en kan zowel in de 1^e als 2^e of 3^e lijns zorg liggen (b.v. huisartsengeneeskunde, ouderenzorg, chirurgie, oogheelkunde, of klinische verloskunde). Het streven van de opleiding is om tijdens de basisopleiding alle studenten ruimte te bieden voor verdieping in hun eigen werkveld. Daarop is recent de volgende visie geformuleerd:

Hogeschool Rotterdam biedt een brede generalistische PA-opleiding aan, waarbij we door verdiepingsruimte ernaar streven optimaal aan te sluiten bij de verschillende aandachtsgebieden. Het onderwijs heeft een zelfsturend en autonoom karakter met speciale aandacht voor student flexibel aanbod.

De uitwerking van deze visie is op het moment van schrijven nog in volle gang, maar de eerste stappen hiertoe worden komend jaar gezet.

Na het afronden van de 2,5-jarige masteropleiding zijn studenten uitgerust met kennis en vaardigheden waarmee ze het eigen medisch handelen wetenschappelijk kunnen onderbouwen en beargumenteren in complexe situaties. Daarmee zullen zij als afgestudeerde PA zullen een belangrijke bijdrage kunnen leveren dragen aan de kwaliteit van zorg binnen het medische domein en taken overnemen van artsen (taakherschikking).

2. De beroepsrollen van de Master Physician Assistant

Voor de opleiding tot Physician Assistant zijn in Nederland zeven competentiegebieden van toepassing, weergegeven in onderstaande tabel (tabel 1). De competenties van het opleidingsprofiel MPA zijn afgeleid van het landelijke beroepsprofiel Physician Assistant (Opleidingsprofiel MPA, 2021; Beroepsprofiel NAPA, 2023). De nieuwe kennis en vaardigheden die de aankomende PA in de masteropleiding aan de Hogeschool Rotterdam verwerft, zijn gebaseerd op dit landelijke opleidingsprofiel, dat aan de basis staat van alle PA- opleidingen in Nederland. Het CanMEDS model, dat nationaal en internationaal gebruikt wordt binnen het medisch onderwijs, ligt hieraan ten grondslag.

Tabel 1. Competentie-gebieden MPA en bijbehorende kerncompetenties (opleidingsprofiel 2023).

Beroepsrol (competentie)	Bekwaamheden (bron: LOCP 2021)
	De afgestudeerde Physician Assistant is in staat om:
Medische deskundigheid	<ol style="list-style-type: none"> 1. door middel van klinisch redeneren gezondheidsvraagstukken te analyseren waarbij gebruik wordt gemaakt van de relevante biopsychosociale kennis en wetenschappelijke bronnen en kan deze toepassen in de praktijk van de directe dan wel indirecte patiëntenzorg en op het individu gerichte preventie; 2. doeltreffend, doelmatig, ethisch verantwoord een behandelplan op te stellen voor de individuele patiënt afgestemd op de individuele patiënt en zo mogelijk in samenspraak met de betreffende patiënt. 3. zorg te dragen voor continuïteit van zorg en follow-up; 4. medische deskundigheid te tonen en bij te dragen aan de continue verbetering van de kwaliteit en patiëntveiligheid op zowel individueel-, patiëntengroep- als populatieniveau
Communicatie	<ol style="list-style-type: none"> 1. met zowel patiënten en hun naasten als met collega (zorg)professionals of andere instanties een professionele relatie op te bouwen en te onderhouden op basis van wederzijds begrip, empathie en vertrouwen; 2. relevante biopsychosociale informatie over een medisch probleem te verzamelen, te ordenen en te integreren in overleg met de betrokkenen; 3. gezondheidsinformatie en behandelplannen te delen met patiënten en andere (zorg)professionals; 4. patiënten en hun naasten te betrekken in het opstellen van behandelplannen die aansluiten bij hun wensen en doelen; 5. medische informatie op adequate wijze te documenteren en daarmee de besluitvorming, veiligheid en vertrouwelijkheid en privacy optimaal te ondersteunen;
Samenwerking	<ol style="list-style-type: none"> 1. Effectief samen te werken met andere (zorg)professionals en patiënten en hun naasten; 2. Goede professionele relaties te onderhouden om samen goede zorg te kunnen leveren door begrip voor elkaar te hebben en meningsverschillen en conflicten op te lossen;

	<p>3. De zorg voor een patiënt of andere taken adequaat en tijdig over te dragen aan collega (zorg)professionals om continuïteit en veiligheid te waarborgen.</p>
Leiderschap (organisatie)	<p>1. Persoonlijk leiderschap te tonen en een lerende houding aan te nemen gedurende de hele loopbaan;</p> <p>2. Professioneel leiderschap te tonen tijdens de medische beroepsuitoefening en een brugfunctie in de directe patiëntenzorg te vervullen tussen verschillende disciplines/professionals;</p> <p>3. Professioneel leiderschap te tonen door bij te dragen aan de verbetering van zorgverlening in teams, organisaties en systemen;</p> <p>4. Professioneel leiderschap te tonen door bij te dragen aan doelmatige inzet van de beschikbare middelen voor de gezondheidszorg;</p>
Wetenschappelijk denken (Opleider)	<p>1. Kennis, vaardigheden en attitude over te dragen aan collega (zorg) professionals, studenten, patiënten en de maatschappij;</p> <p>2. Vanuit reflectie te komen tot persoonlijke leervragen</p> <p>3. Een persoonlijk leerplan te ontwikkelen en uit te voeren in het kader van levenslang leren</p> <p>4. De best beschikbare evidentie en klinische ervaring te integreren in de praktijk;</p> <p>5. Een bijdrage te leveren aan de implementatie van, door wetenschappelijk onderzoek tot stand gekomen, nieuwe inzichten.</p> <p>6. Bij te dragen aan het uitbreiden en verspreiden van kennis die van toepassing is op gezondheid;</p>
Maatschappelijk handelen (Gezondheidsbevorderaar)	<p>1. Een bijdrage te leveren aan ziektepreventie en passende zorg voor de patiënt, die recht doet aan de behoeften van de individuele patiënt in diens context;</p> <p>2. Gezondheidsbehoeften in een patiëntengroep of populatie te identificeren en plannen op te stellen voor gezondheidsbevordering;</p> <p>3. Bij te dragen aan belangrijke maatschappelijke thema's en discussies ten aanzien van de gezondheidszorg</p> <p>4. Actief en passende screeningsmethoden toe te passen.</p>
Professionaliteit	<p>1. Zich continu te blijven ontwikkelen als professional door een levenslang lerende houding;</p> <p>2. Zich in het contact met patiënten en collega's te gedragen conform de ethische waarden en normen van de beroepsgroep;</p> <p>3. Zich te houden aan de wettelijke kaders en professionele verantwoordelijkheden van het geneeskundig beroep;</p> <p>4. Zorg te dragen voor de eigen gezondheid en welzijn ten einde optimale (patiënten)zorg te waarborgen</p>

Beroepsrol PA	Beoordelingstandaard cohort 2024
Medisch deskundige	De PA kan op basis van systematisch klinisch redeneren een werkdiagnose en i.s.m. patiënt een evidence based behandelplan opstellen, uitvoeren, verantwoorden en zorgdragen voor follow up en continuïteit.
Communicator	De PA kan een vertrouwelijke en therapeutische of relatie aangaan en onderhouden met de patiënt en diens naasten en relevante gezondheidsinformatie delen. Daarnaast is de PA in staat een professionele relatie met collega's te onderhouden en medische informatie op adequate wijze te documenteren.
Organisator (leiderschap)	De PA toont persoonlijk leiderschap in de uitvoering van de medische zorg en bij te dragen aan doelmatige inzet van de beschikbare middelen alsmede door het vervullen van een verbinding tussen verschillende disciplines. De PA kan constructief en doeltreffend inter- en multidisciplinair samenwerken ten behoeve van de doelmatigheid van het zorgproces.
Samenwerker	De PA toont persoonlijk leiderschap in de uitvoering van de medische zorg en bij te dragen aan doelmatige inzet van de beschikbare middelen alsmede door het vervullen van een verbinding tussen verschillende disciplines. De PA kan constructief en doeltreffend inter- en multidisciplinair samenwerken ten behoeve van de doelmatigheid van het zorgproces.
Onderzoeker (wetenschapper)	De PA participeert in wetenschappelijk onderzoek, kan deze kritisch beoordelen, neemt hiervan het best beschikbare relevante bewijs mee in beleidskeuzes en brengt dit over op andere beroepsprofessionals.
Gezondheids-bevorderaar (maatschappelijk handelen)	De PA levert vanuit maatschappelijke verantwoordelijkheid een bijdrage aan de gezondheid van individuen en/of doelgroepen door inzet van de eigen deskundigheid en gebruikmakend van screeningsmethoden en preventieve interventies.
Professional	De PA handelt conform ethische waarden en normen en wettelijke kaders van het geneeskundig beroep. De PA ontwikkelt zich als professional door een levenslang lerende houding en draagt zorg voor de eigen gezondheid en welzijn.

3. Opzet van de opleiding

De opleiding is dual, wat betekent dat er een binnenschools- en buitenschools programma aangeboden wordt. Naast de wekelijks onderwijsdag leert de student PA in de praktijk op de eigen werkplek en in stages in verschillende medische domeinen. De opleiding is ingericht volgens de principes van competentiegericht en flexibel leren. Het leerproces wordt door de student zelf aangestuurd met behulp van een persoonlijk praktijkleerplan, begeleiding van een coach vanuit de opleiding en een opleider voor het leren in de praktijk. Doordat de student PA zelf de regie heeft in zijn/haar leerproces in de praktijk wordt een start gemaakt met het actief bezig zijn met de professionele ontwikkeling: het 'leven lang leren'-principe.

De masteropleiding PA omvat 150 European Credits (EC). Eén EC (studiepunt) staat gelijk aan 28 studiebelastingsuren (SBU). Dat is een totale studiebelasting van 4200 uren. Het binnenschoolse programma omvat 80 EC en het buitenschoolse programma omvat 70 EC. Dit betekent dat de student gedurende de opleiding zeker 40 uur per week besteedt aan studieactiviteiten in het kader van de opleiding (werkend leren en lerend werken).

De studiebelasting bestaat uit:

- Eén onderwijsdag: meestal fysiek op de hogeschool, soms digitaal

- Twee à drie dagen op eigen werkplek voor praktijkleren, dit is afhankelijk van de aanstelling
- Gemiddeld één hele dag stage per week, de planning wordt door de student zelf gemaakt
- Eén tot twee dagen zelfstudie per maand.

Het afstuderen

Het afstuderen bestaat uit de volgende onderdelen:

1. Eindassessment; dit is een portfolioassessment waarin de student aan de hand van een portfoliodossier gecombineerd met een competentiegericht interview laat zien in alle beroepsrollen op masterniveau te beheersen.
2. Masterthese; dit is een verslag waarin de student laat zien in de rol van onderzoeker op masterniveau te beheersen.

De cursushandleidingen per afstudeerproduct geven meer inzicht in de precieze invulling van elk onderdeel.

3.1 Inhoud van de opleiding

Het binnenschoolse deel wordt vormgegeven in drie leerlijnen. Dit zijn de medische, wetenschappelijke en professionele leerlijn. In bijlage 1 zijn de leerlijnen in het curriculum schematisch weergegeven. Hieronder volgt een korte toelichting per leerlijn.

Medische leerlijn

In het eerste en het tweede leerjaar wordt de student bekend gemaakt met veel voorkomende ziektebeelden en ontwikkelt de student vaardigheden in het zoeken van antwoorden op medische vraagstukken.

In het eerste leerjaar wordt aandacht besteed aan belangrijke algemene vaardigheden die nodig zijn voor het oplossen van klinische problemen, waaronder lessen over verschillende methoden van klinisch redeneren. Daarnaast leert de student om op systematische wijze een algemene anamnese af te nemen en algemeen lichamelijk onderzoek te verrichten. Deze vaardigheden leert de student tijdens een cursus die wordt verzorgd door het Erasmus MC. Tijdens deze lessen wordt ook aandacht geschonken aan communicatieve vaardigheden.

Daarnaast worden in beide leerjaren verschillende ziektebeelden systematisch per orgaansysteem behandeld, waarbij de symptomatologie, aanvullend onderzoek, differentiaaldiagnose, behandeling en prognose van deze ziekten worden toegelicht (zie bijlage 1). Er wordt ook in aparte lessen extra aandacht besteed aan specifieke vormen van aanvullende diagnostiek zoals laboratoriumonderzoek, microbiologisch onderzoek, elektrocardiografie (ECG) en radiologie. Ten slotte worden de algemene principes van de farmacologie behandeld, en is er doorlopend aandacht voor de principes en mogelijkheden van (medicamenteuze) behandeling bij de ziektebeelden die worden besproken. Voor de verdere ontwikkeling van de vaardigheden om klinische problemen te analyseren en op te lossen, wordt gedurende de hele opleiding aan de hand van casuïstiek geoefend om vanuit een klacht of symptoom op systematische wijze te komen tot een werkdiagnose, differentiaaldiagnose en beleidsplan. Deze vaardigheid zal in de praktijk verder ontwikkeld worden tijdens stages en het werkplekleren.

Wetenschappelijke leerlijn

De wetenschappelijke leerlijn kent een opbouw waarbij in het begin meer aandacht is voor de kennis die nodig is voor het lezen en begrijpen van bestaand onderzoek, waarbij steeds meer de omslag plaatsvindt naar het zelf uitvoeren van onderzoek.

In het eerste jaar wordt een basis gelegd met betrekking tot het begrijpen van onderzoeksmethodologie, maar ook het interpreteren van resultaten en artikelen kritisch beoordelen op kwaliteit, validiteit en betrouwbaarheid. In het tweede en derde studiejaar vindt een verdieping

plaats door ook daadwerkelijk zelf een praktijkgericht onderzoek op te zetten en uit te voeren zodat een volledige onderzoekscyclus doorlopen wordt.

Semester 1 van leerjaar 1 is erop gericht de student bekend te maken met de belangrijkste principes van 'Evidence-based medicine' (EBM) en de eerste wetenschappelijke basiskennis te geven die hierbij nodig is. Daarnaast worden er artikelen aangeboden die door de student bestudeerd moet worden. Deze zullen kritisch besproken worden tijdens journal clubs. De opgedane kennis en vaardigheden worden in het tweede semester ingezet bij het verder kritisch beschouwen van beschikbare wetenschappelijke literatuur. De studenten gaan eerst aan de slag met een groepsopdracht, waarna een individuele opdracht volgt. Bij de opdrachten gaan de studenten in wetenschappelijke literatuur op zoek naar antwoorden op zelf opgestelde onderzoeksvragen. Een probleem uit de eigen praktijk volgens de zogenaamde PGO (probleemgestuurd onderwijs) en PICO systematiek aangepakt. Met behulp van deze systematiek kunnen klinische vragen vertaald worden naar zoekstrategieën, waarmee relevante artikelen worden opgespoord. De student kan op deze manier vanuit een klinisch relevante vraagstelling een overzicht krijgen van wat er bekend is over een bepaald onderwerp waarop de student extra expertise wil ontwikkelen. Idealiter is dat ook het terrein waarop de student later diens eigen onderzoek over zal doen. De student leert vanuit de praktijk een heldere vraagstelling te formuleren, relevante wetenschappelijke artikelen op te zoeken, te selecteren en kritisch te beoordelen. De wetenschappelijke bevindingen worden geïntegreerd en gepresenteerd.

In het tweede jaar gaat de student aan de slag met het opzetten van een eigen onderzoek, waarbij een praktijkgerichte onderzoeksvraag uitgewerkt wordt tot een onderzoeksopzet, die volgens een vastgesteld format wordt beschreven in een schriftelijk verslag: het onderzoeksvoorstel. In het onderzoeksvoorstel wordt uitgewerkt welk onderzoek de student gaat uitvoeren. Na goedkeuring van het onderzoeksvoorstel kan de student aan de slag met de uitvoering van het onderzoek.

Ter afsluiting van de opleiding worden de resultaten van het masterthese onderzoek in een verslag gepresenteerd. Dit onderdeel van het onderwijsprogramma beoogt inzicht te verschaffen in het opzetten van praktijkgericht onderzoek, het uitvoeren van onderzoek op een wetenschappelijk verantwoorde wijze en het leren om op een transparante wijze verslag te doen van het onderzoek. Het doel is niet primair om een wetenschappelijk onderzoeker te worden, maar om te bevorderen dat de student het vereiste masterniveau behaalt. Als masterniveau wordt gezien dat student op zelfstandige wijze onderzoeksgegevens kan analyseren, interpreteren en wetenschappelijk kan rapporteren. Het masterthesetraject is een belangrijk deel van het afstuderen van de opleiding waarin de student aantoont het masterniveau te beheersen. De presentatie van de resultaten moet op een zodanige wijze worden vormgegeven dat deze toegankelijk is voor collega's en opleiders in de beroepspraktijk.

Professionele leerlijn

Binnen deze leerlijn wordt gewerkt aan de verdere ontwikkeling van de professionele identiteit van de toekomstige PA. In het eerste leerjaar is dit met name gericht op de ontwikkeling van de eigen individuele ontwikkeling binnen de opleiding en tijdens patiëntenzorg. Daarbij wordt speciale aandacht besteed aan het bevorderen van gezondheid bij niet-medische risicofactoren en coördinatie van zorg.

In het tweede jaar ligt de nadruk op professionele ontwikkeling op organisatieniveau. De student leert hoe deze zich beter kan positioneren en profileren binnen het team, in de kliniek/organisatie en (eventueel) in regionale samenwerkingsverbanden. De student leert om op een projectmatige manier praktijkproblemen aan te pakken en kan hierdoor een bijdrage leveren aan de kwaliteitszorg van de eigen afdeling/organisatie. Vanuit de overheid worden strenge eisen gehanteerd en er is de

gezondheidszorg veel aan gelegen om transparant en inzichtelijk te werken. Daarom wordt aandacht besteed aan verschillende aspecten van patiëntveiligheid en kwaliteitsprocessen in de zorg. Om een rol te kunnen spelen in het opleiden en/of bijscholen van collega's wordt er kennis en vaardigheid verkregen in de basisprincipes van didactiek. Tevens worden vaardigheden ontwikkeld als trainer, bijvoorbeeld in acute situaties.

In leerjaar drie worden de professionele identiteit van de toekomstige PA en de organisatiestructuren daaromtrent verder uitgediept en worden leiderschapskwaliteiten aangesproken en ontwikkeld.

3.2 Praktijkleren

Een groot deel van de opleiding vindt plaats op de eigen werkplek of tijdens stages in het praktijkleren. Kennis en vaardigheden die tijdens het binnen schoolse leren wordt opgedaan wordt toegepast in het buitenschoolse leren. De student PA maakt bij aanvang van de opleiding, in nauwe samenspraak met de opleider (eventueel inclusief manager) en in afstemming met de opleiding, een praktijkleerplan met als doel het zelfstandig uitvoeren van een afgebakend deel van de patiëntenzorg.

Stages en internationalisering

Met het oog op verdieping en verbreding loopt de student stages en is internationalisering ook een onderdeel van het praktijkleren

De student besteedt tijdens de opleiding 23 EC (588 studiebelastinguren) aan stage (21 EC) en internationalisering (2 EC). De student-MPA bepaalt zelf, in samenspraak met de opleider en de coach, waar stagegelopen wordt en hoe lang de stages zijn. Door het lopen van stages in diverse instellingen en specialismen kan de student-PA theoretische kennis, praktische vaardigheden en attitude in uiteenlopende praktijksituaties opdoen, wat zij daarna kunnen integreren in hun eigen werkzaamheden. Daarnaast is het neveneffect van stage lopen dat de student-PA in de gelegenheid gesteld wordt om een eigen professioneel netwerk te vormen.

Binnen de stages wordt minimaal 1 consultbeoordeling afgerond op bekwaamheidsniveau 3 (handelen onder beperkte supervisie) binnen de volgende domeinen gedurende de opleidingsperiode: Cardiopulmonaal, Gastro-intestinaal, Urogenitaal, Hoofd-hersenen-psyche, Endocrinologie, Bewegingsapparaat en huid.

Binnen deze domeinen is het van belang dat er diversiteit is ten aanzien van de patiëntpopulatie en de onderstaande thema's allemaal minimaal 1 keer aan bod komen: Acut, Chronisch, Snijdend, Beschouwend, Oud (geriatrie) en jong (pediatrie). Meer informatie over invulling van de stages is terug te vinden in het praktijkwerkboek. Dit werkboek wordt in september van het startende studiejaar beschikbaar gesteld

Er wordt tevens een internationale opdracht uitgevoerd (2 EC). Het doel van internationalisering is om internationale oriëntatie en interculturele competenties te ontwikkelen. Dit onderdeel draagt bij aan de ontwikkeling van de student op het professionele vlak zoals het eigen zelfsturende vermogen, vergroting van de autonomie en probleemoplossend vermogen in complexe situaties. De student wordt in het eerste jaar geïnformeerd over dit onderdeel.

Voorwaarden voor het leren in de praktijk

De leeromstandigheden in de praktijk spelen een belangrijke rol bij de ontwikkeling van de competenties van de student PA. Het is daarom van belang dat de werkplek van de student aan een aantal voorwaarden voldoet.

Leerarbeidsovereenkomst

Tussen de Hogeschool Rotterdam, de student en de werkgever wordt een leerarbeidsovereenkomst afgesloten waarin afspraken staan beschreven rondom begeleiding en voorwaarden voor het leren tijdens de opleiding. Deze leerarbeidsovereenkomst wordt opgesteld door de Hogeschool Rotterdam en ontvangt de student zodra deze opgesteld is. In september moet de overeenkomst getekend aangeleverd worden door de drie partijen.

Opleider

Elke student heeft een opleider nodig. Dit is een medisch specialist of huisarts op de eigen afdeling. De rol van de student PA kan, afhankelijk van de structuur, taakinvulling en behoefte van de instelling per ziekenhuis of afdeling verschillen. De opleider heeft als taak om de student te ondersteunen en faciliteren in het leerproces. Het opleidingsprofiel van de opleider staat in bijlage 2.

De opleiding MPA wordt gefinancierd door de Ministeries van VWS en OCW en van daaruit is één van de voorwaarden dat de betrokken opleiders geschoold worden in didactische basisvaardigheden. Deze training vindt plaats aan het begin van het eerste leerjaar. Deze training is verplicht, geaccrediteerd en wordt gratis aangeboden. Als onderdeel van de opleidertrainingen worden er ook intervisie-bijeenkomsten georganiseerd waar ruimte is voor uitwisselingen van ervaringen. Per bijeenkomst zal een specifiek onderwerp centraal staan.

Tevens wordt er eenmaal per studiejaar een symposium of webinar georganiseerd waarbij verwacht wordt dat alle opleiders hierbij aanwezig zijn. Tijdens deze bijeenkomst wordt aan de hand van actualiteiten deskundigheidsbevordering beoogd van het werkveld.

Formele uitwisselingsmomenten tussen opleiding en werkplek

1. Het startgesprek – aanwezig: opleider, student, coach (optioneel werkplekmanager)

Bij start van de opleiding vindt er een gesprek plaats met student, opleider en opleiding. Het doel van dit gesprek is om de verwachtingen ten aanzien van de opleiding wederzijds af te stemmen. Tevens is het belangrijk om de motivatie van de student en de opleidingsplaats te verhelderen. Ook kan het gaan over de studiemogelijkheden op de huidige werkplek om te beoordelen of de werkplek voldoende mogelijkheden biedt om de opleiding te volbrengen. Verder geeft de coach zo nodig uitleg over de opleiding en de rol van de opleider.

2. Bespreking praktijkleerplan – aanwezig: opleider, student, coach (optioneel werkplekmanager)

De student maakt in het kader van de eerste opdracht een praktijkleerplan en stageplan. Deze wordt op de werkplek besproken in samenzijn met de coach, student en opleider. De student bereidt deze bijeenkomst voor met de opleider. Na akkoord van de coach op het stageplan kan de student starten met de eerste stage.

3. Voortgangsgesprekken – aanwezig: opleider en student

Verwacht wordt dat de voortgang van het leren minimaal elke 10 weken wordt besproken. Dit gebeurt op basis van een voor opgesteld format welke digitaal ondertekend mag worden.

4. *Tussenbeoordeling – aanwezig: opleider, student, coach (optioneel werkplekmanager)*

Om de voortgang van het leerproces te beoordelen zal een (online) gesprek plaatsvinden met de opleider aan het eind eerste of begin tweede leerjaar. Zowel de voortgang binnen de opleiding als in de praktijk zullen aan bod komen en beoordeeld worden. Dit gesprek vindt ook plaats aan het eind van het tweede of begin van het derde leerjaar.

5. *Eindbeoordeling – aanwezig: opleider, student, coach (optioneel werkplekmanager)*

Aan het einde van de opleiding vindt een eindbeoordeling plaats tussen student en de opleider en een eindevaluatiegesprek in aanwezigheid van de coach.

Assessments

Assessment studiejaar twee – aanwezig: assessoren HR, student

Om de voortgang van het leerproces monitoren zal een tussentijds assessment plaatsvinden met de student. Twee assessoren nemen dit assessment af. De student levert een assessment dossier aan waarin hij/zij laat zien in welke mate de student de kerncompetenties van de opleiding beheerst. Hierna volgt een gesprek met de assessoren, zodat de student zijn/haar behaalde vaardigheden mondeling toe kan lichten. Naar aanleiding van dit assessment wordt een advies voor ontwikkeling tot masterniveau afgegeven. Dit neemt de student mee in het praktijkleerplan. Dit assessment geldt tevens als oefening op het eindassessment.

Eindassessment – aanwezig: assessoren HR, student

Aan het einde van de opleiding zal een portfolio-assessment plaatsvinden. Op basis van een gesprek over dit portfolio zullen twee assessoren beoordelen of de student op alle competenties het masterniveau bereikt heeft. Ook de opleider spreekt vooraf aan het gesprek zijn oordeel over het portfolio uit op een daarvoor ontwikkeld beoordelingsformulier.

Voor de beide assessments is een aparte studentenhandleiding die beschikbaar gemaakt wordt voor de studenten na aanvang van de opleiding.

4. Rollen, taken en verantwoordelijkheden van betrokkenen

4.1 De student

De student is primair verantwoordelijk voor haar/zijn eigen opleiding, die is gebaseerd op de principes van het volwassenonderwijs. Ten aanzien van het praktijkleren is het belangrijk dat de student een eigen planning maakt en uitvoert. Bij de start van de opleiding schrijft de student een praktijkleerplan. Hierin beschrijft de student de eigen uitgangssituatie en de streefsituatie aan het eind van de opleiding. De te ontwikkelen vaardigheden die hieruit naar voren komen, neemt de student op in het praktijkleerplan. Dit vormt de basis van de autorisatielijst die tijdens de opleiding aangemaakt wordt.

Het praktijkleerplan wordt in samenspraak met de opleider opgesteld en moet uiteindelijk door de opleider en coach van de opleiding goedgekeurd worden.

Minimaal twee keer per jaar maakt de student een update van het praktijkleerplan en bespreekt dit met de coach van de opleiding en de opleider tijdens het tussentijdse beoordelingsmoment (na jaar 1 en 2). Naast het volgen en afsluiten van de cursussen op de opleiding zal de student ook de behaalde competenties bijhouden en praktijkopdrachten laten beoordelen door de opleider. Tevens zal de student tweemaal een Multi source feedbackformulier (MSF) uitzetten en persoonlijke leerdoelen opstellen. Al deze middelen hebben het doel de student zo optimaal mogelijk inzicht te laten verkrijgen in eigen competenties. De documenten zorgen voor inhoud tijdens de gesprekken tussen de student en opleider.

Gezien het karakter van de opleiding is het niet wenselijk om gedurende opleidingsdagen op vakantie te gaan. Op het moment dat er langere tijd een aantal lessen gemist wordt, is het lastig om dit effectief in te halen.

Bij ziekte, uitval of andere omstandigheden is de coach vanuit de opleiding de aangewezen persoon om samen met de student een passend (inhaal)studieprogramma te maken. De student maakt hiervoor in overleg met de coach een plan. Binnen de hogeschool Rotterdam is het decanaat beschikbaar bij vragen over o.a. dyslexie, studie-aanpassingen en onafhankelijk advies.

4.2 Taken van de student:

In het algemeen wordt van de student verwacht dat deze:

- het onderwijs voorbereidt en het actief volgt;
- doelen stelt en bereikt;
- praktijkopdrachten voorlegt aan de opleider en overige specialisten;
- zelfstudie en stages vormgeeft;
- vraagt om beoordelingen en evaluaties aan opleider en overige collega's op verschillende momenten gedurende het leertraject;
- problemen in het leertraject bespreekbaar maakt met opleider en coach;
- een open leerhouding heeft ten aanzien van nieuwe ontwikkelingen en feedback.

Ten aanzien van het praktijkleren wordt er van de student verwacht dat deze:

- het leren in de praktijk laat plaatsvinden conform een praktijkleerplan;
- de eigen voortgang van het praktijkleren bewaakt en zo nodig bijstelt;
- de opleider en coach op de hoogte houdt over de studievoortgang;

4.3 De opleider

Iedere student heeft een opleider die de student begeleidt gedurende de gehele opleiding.

Van de opleider wordt verwacht dat hij/zij:

- affiniteit heeft met het begeleiden van studenten;
- bereid is zorg te dragen dat de student wordt gefaciliteerd bij het uitvoeren van praktijkopdrachten en stages;
- zicht heeft op de mogelijke invulling van de functie van PA op de afdeling.

Aangezien iedere student afhankelijk is van de mogelijkheden op de werkplek en de situaties die zich daar voordoen, zal de student de competenties in eigen tempo en volgorde behalen. Deze keuze onderstreept ook het flexibele karakter van de opleiding.

De opleider ondersteunt de student door coaching en feedback, waarbij de student in samenspraak met de opleider een eigen praktijkleerplan opstelt. Daarnaast is het belangrijk dat de opleider de student in de praktijk verder opleidt en faciliteert bij het uitvoeren van de opdrachten, praktijkopdrachten beoordeelt en steeds complexere leersituaties aan biedt. Ieder kwartaal wordt verwacht dat de student en opleider bij elkaar komen om de voortgang te bespreken en te documenteren (10-weeks gesprekformulier), maar aangeraden wordt om dit veel frequenter te doen. De student beheert zelf de voortgang van praktijkleren in het leermanagementsysteem van de opleiding (Brightspace).

4.5 De coach

Vanuit de opleiding krijgt de student een studieloopbaancoach (SLC) toegewezen. De student geeft de coach minimaal éénmaal per semester inzicht in het praktijkleren. De coach kijkt hiervoor het portfolio van de student en geeft zo nodig feedback op de ontwikkeling van de student in relatie tot de gestelde doelen in het praktijkleerplan. Tijdens SLC-groepsbijeenkomsten helpen studenten elkaar in met problemen waar zij tegenaan lopen en is er de mogelijkheid de voortgang te bespreken. In deze bijeenkomst fungeert de coach als gesprekleider.

De coach fungeert als contactpersoon tussen de opleiding en de opleidingsplek van de student. Gedurende de gehele opleiding kan er contact opgenomen worden met de coach. Tevens zijn er diverse formele begeleidingsmomenten; o.a. aan het einde van het eerste en tweede leerjaar. Bij problemen denkt de coach mee over oplossingsmogelijkheden.

4.6 De opleiding

Het docententeam van de opleiding is verantwoordelijk voor de inhoud en de planning van het onderwijs. Het docententeam bestaat uit een twintigtal vaste docenten. Er is een diversiteit aan expertise, dat zorgt voor een goede borging van alle inhoud binnen de cursussen en de toetsing daarvan.

Naast de vaste docenten zijn er gastdocenten betrokken bij de opleiding. Op deze wijze wordt er vanuit actuele expertise kwalitatief hoogwaardig onderwijs verzorgd over elk onderwerp. Per semester wordt een onderwijsrooster bekend gemaakt, waardoor duidelijk wordt welke lessen wanneer gegeven worden.

De beoordeling van de masterthese en de portfolioassessments wordt gedaan door eigen docenten en daarnaast wordt gebruik gemaakt van externen.

De decaan van de hogeschool Rotterdam kan worden benaderd in geval van leer- of functie beperkende omstandigheden zoals dyslexie, ADHD, anderstaligheid of chronische ziekte.

5. Algemene zaken

5.1 Instituut van gezondheidszorg IVG

De opleiding is ingebed in het instituut van gezondheidszorg (IVG). Deze bevindt zich op de locatie Rochussenstraat 198 in Rotterdam. Binnen het instituut wordt een groot aantal bachelor zorgopleidingen aangeboden evenals een aantal masteropleidingen.

In de Hogeschoolgids staat een uitvoerige beschrijving van de opleiding, rechten en plichten van opleiding en student, het opleidings- en examenreglement, etc. Deze Hogeschoolgids is te vinden op www.hint.hr.nl.

Hint is het officiële intranet van de Hogeschool Rotterdam. Hierop kan de student veel algemene informatie vinden zoals vakanties, betalen van collegegeld, openingstijden van de Hogeschool, de Hogeschool mail, Hogeschool nieuws, etc.

5.2 Toelating

Aangezien de opleiding bekostigd wordt door het ministerie van OCW en gesubsidieerd wordt door het ministerie van VWS worden er eisen gesteld aan de toelating van studenten tot de opleiding:

- een afgeronde HBO-bachelor in het domein van gezondheidszorg;
- geregistreerd in Wet BIG (indien mogelijk);
- minimaal twee jaar relevante praktijkervaring;
- beschikken over een opleidingsplaats als PA in een instelling zoals ziekenhuis, verpleeghuis of huisartsenpraktijk met een eigen opleider;
- een aanstelling van minimaal 0,8 fte/32 uur per week;
- beheersing van de Nederlandse en Engelse taal om vakliteratuur te kunnen lezen.

Per leerjaar zijn er vooralsnog maximaal 48 gesubsidieerde opleidingsplekken beschikbaar. Het Studenten Service Centrum (SSC) verzorgt de inschrijving van elke student van de Hogeschool Rotterdam. De SSC neemt contact op nadat de inschrijving in studielink via studielink.nl is gedaan.

Voor 1 augustus 2024 dient een divers aantal documenten aangeleverd te worden.

Nadat de werkgever een plek heeft aangemeld via www.zorgmasters.nl, neemt de opleiding contact op met de werkgever met het verzoek de gegevens van de student aan te leveren. Verwacht wordt dat er een Curriculum Vitae (CV) aangeleverd wordt waarin in ieder geval zichtbaar is dat voldaan wordt aan de toelatingseisen. Dit dient aangeleverd te worden via de mail aan IVG-deeltijdstudies@hr.nl. De student wordt verwacht bij een informatiebijeenkomst welke gepland worden door opleiding. Vervolgens, wordt door de student een startgesprek geïnitieerd waarbij opleider, student, coach (optioneel werkplekmanager) aanwezig zijn.

Dit gesprek heeft tot doel om na te gaan of voldaan wordt aan alle toelatingseisen en of de werkervaring relevant en toereikend is voor de opleiding. Uiteraard dient het gesprek ook om nader kennis met elkaar te maken en wederzijdse verwachtingen te bespreken. Voorafgaande aan dit gesprek wordt het startdocument van het praktijkleerplan ingevuld.

De toelatingsprocedure is afgerond wanneer:

- de opleiding verklaart dat de student voldoet aan alle toelatingseisen.
- de student de gevraagde documenten bij SSC heeft ingeleverd

- er door de student, de werkgever en de opleiding een leerarbeidsovereenkomst ondertekend is.

5.3 Examencommissie

De opleiding heeft een centrale examencommissie binnen het instituut voor gezondheidszorg (IvG). Voor de volgende zaken kan er contact worden opgenomen met de examencommissie:

- bezwaar of vraag inzake het onderwijs of de tentaminering;
- verzoek om vrijstelling of aanpassing toets mogelijkheid;
- aanmelden getuigschrift.

De wijze van communicatie met de examencommissie met bijbehorende deadlines zijn na te lezen op HINT.

Vrijstellingen aanvraag

Mocht je voor vrijstelling van een cursus in aanmerking denken te komen, dan moet je hiervoor een officieel verzoek bij de examencommissie indienen. Bij elke aanvraag tot vrijstelling dient het volgende aangeleverd te worden:

- De cursus waar je vrijstelling voor aanvraagt en de bijbehorende Osiris code.
- Korte motivatie waarom je vrijstelling aanvraagt voorzien van een onderbouwing met eventueel bewijzen (getuigschrift, certificaat) toegevoegd.
- Een brief met advies van de cursushouder van het vak. Deze vraag je zelf aan voordat je je gegevens instuurt.

De procedure die gevolgd moet worden staat beschreven in het OER en wordt afgehandeld via Osiris.

5.4 Onderwijs en Examen Regeling (OER)

De MPA valt onder de Onderwijs en Examenregeling voor bekostigde masteropleidingen. Deze is te vinden op HINT. Hierin staan de procedures en regelgeving beschreven rondom toetsing, herkansing, geldigheid van cijfers, etc.

5.5 Opleidingscommissie

De opleiding heeft een eigen opleidingscommissie (OC), die wordt gevormd door studenten en docenten. Een aantal maal per jaar is er een vergadering. In deze vergaderingen wordt het onderwijs- en examenregeling, onderwijs-evaluaties en de voorgestelde verbeteracties besproken. De studenten hebben instemmingsrecht op een aantal onderwerpen. Het docententeam zal bij het inzetten van verbeteringen advies vragen aan de leden van de OC.

Het is de verantwoordelijkheid van de student-leden van de OC dat de besproken zaken teruggekoppeld worden aan de overige studenten. De notulen van de OC worden verspreid onder de leden van de commissie, het kernteam van docenten dat verantwoordelijk is voor het onderwijs en de onderwijsmanager. Voor de studenten worden de notulen in de digitale leeromgeving gehangen ter inzage.

De OC kan gevraagd en ongevraagd de opleiding en de directeur van het IvG verbetervoorstellen doen.

5.6 Kosten en subsidieregeling

Elk jaar dient voor 1 augustus het wettelijke collegegeld betaald te worden. Het bedrag voor het collegegeld is exclusief kosten voor studieboeken. De verplichte studieboeken op de literatuurlijst bedragen ongeveer € 1.500,- per opleiding. Tevens wordt op de literatuurlijst een overzicht gegeven van aanbevolen boeken. De opleiding vraagt de werkgever van de verkregen subsidie een eenmalige bijdrage van ongeveer € 1.000,- voor een eventuele buitenlandse studiereis te reserveren.

De opleiding krijgt subsidie vanuit VWS voor deze opleiding. Deze subsidie wordt via de opleiding aan de werkgever verstrekt. De subsidie bestaat uit tegemoetkoming in de loonkosten en een vergoeding voor de opleider. Het maandbedrag voor de loon compensatie bedraagt vanaf vorig jaar € 1.964 (voor 30 maanden). Het bedrag voor de medisch leermeester bedraagt € 266,67 per maand (of € 3.200 op jaarbasis). De subsidies worden in december door VWS vastgesteld en zullen naar verwachting niet veranderen.

Vanuit de Hogeschool wordt de subsidie vanaf de start van de studie 30 maanden lang maandelijks overgemaakt. Echter, met de uitbetaling wordt pas gestart als de leerarbeidsovereenkomst ondertekend ingeleverd is en als VWS het bedrag heeft overgemaakt. Mocht de student tussentijds stoppen met de studie dan stopt ook de subsidie.

Mocht de student tijdelijk niet kunnen deelnemen aan de opleiding (bijvoorbeeld vanwege ziekte, zwangerschap of andere persoonlijke omstandigheden) wordt de opleiding niet stopgezet en ook de maandelijks subsidieverstrekking aan de werkgever loopt door tot de maximale termijn van 30 maanden. De werkgever moet zelf de verkregen subsidiegelden opschorten naar de periode waarin de student wel weer aan de opleiding kan deelnemen.

Over de financiële consequenties, zoals het wel of niet vergoeden van de kosten voor de boeken en de studiereis en van het eventueel niet afronden van de studie binnen 2,5 jaar moeten de werkgever en de student zelf afspraken maken. Het is verstandig om deze afspraken schriftelijk vast te leggen.

6. Beroepsontwikkeling en belangenbehartiging

6.1 Physician Assistant

Het beroep Physician Assistant (PA), dat zijn oorsprong heeft in de Verenigde Staten, is in 2000 in Nederland geïntroduceerd. Het voorziet in de behoefte van het ministerie van VWS om de zorg efficiënter in te zetten onder andere door het invoeren van taakherschikking. De PA is een medisch professional functionerend op HBO-masterniveau die geprotocolleerd of onder supervisie van een arts een aantal medische taken op zich kan nemen.

Tot het gebied van deskundigheid van de PA wordt gerekend het verrichten van handelingen op het deelgebied van de geneeskunst waarbinnen de PA is opgeleid. Deze handelingen omvatten het onderzoeken, behandelen en begeleiden van patiënten met veel voorkomende aandoeningen binnen het deelgebied van de geneeskunst.

- a. het verrichten van heelkundige handelingen;
- b. het verrichten van endoscopieën;

- c. het verrichten van catherisaties;
- d. het geven van injecties;
- e. het verrichten van puncties;
- f. het verrichten van electieve cardioversie;
- g. het toepassen van defibrillatie;
- h. het voorschrijven van UR-geneesmiddelen volgens de Geneesmiddelenwet.

De bevoegdheid geldt uitsluitend voor zover het betreft

1. handelingen die vallen binnen het deskundigheidsgebied van de PA;
2. handelingen van een beperkte complexiteit;
3. routinematige handelingen;
4. handelingen waarvan de risico's te overzien zijn;
5. handelingen die worden uitgeoefend volgens landelijke geldende richtlijnen, standaarden en daarvan afgeleide protocollen.

Sinds 1-9-2018 is de PA opgenomen in art 3 van de Wet BIG. Daarmee is de beroepenregulering ten aanzien van voorbehouden handelingen door de PA definitief geregeld. En uiteraard zal in alle gevallen gelden dat de PA die de handeling uitvoert bekwaam moet zijn voor deze handeling. De PA opent een DBC op eigen naam/AGB code.

Als een zorgverlener met meer dan één basisberoep is ingeschreven in het BIG-register, moet herregistratie per beroep worden aangevraagd. Voor elke aanvraag voor herregistratie van het basisberoep moet worden voldaan aan de gestelde eisen voor het specifieke beroep. Als er overlap is in het deskundigheidsgebied van twee beroepen, dan mogen gewerkte uren voor beide registraties meetellen. Voorwaarde hiervoor is dat de werkzaamheden in beide gevallen voldoen aan alle gestelde eisen voor herregistratie.

Wettelijk dient specifiek voor de PA de volgende zaken geregeld te worden. Om BIG geregistreerd PA te zijn en te blijven moet minimaal 8 uur per week als PA zijn gewerkt. Meer over deze eisen is te lezen op: <https://www.bigregister.nl/herregistratie/criteria-per-beroep/physician-assistant>

En om BIG geregistreerd verloskundige te zijn en te blijven moet minimaal 8 uur per week als verloskundige zijn gewerkt. Meer over deze eisen is te lezen op:

<https://www.bigregister.nl/herregistratie/criteria-per-beroep/verloskundige/>

6.2 Praktische invulling tijdens en na de opleiding

De werkzaamheden van de masteropgeleide PA lopen uiteen van geneeskundige basistaken tot medisch specialistische taken betreffende anamnese, onderzoek en behandeling binnen het eigen deelgebied. De PA werkt ook mee aan onderwijs, onderzoek en de organisatie van de zorg. De bevoegdheid van de PA kan door de instelling voor een deel zelf afgebakend worden op basis van de eigen visie op dit gebied, de aanwijzingen van de superviserend specialist en de bekwaamheid en ervaring van de PA. De taken van de PA worden in een taakomschrijving en autorisatielijst vastgelegd. Op het afgesproken werkterrein behandelt de PA zelfstandig en onder eigen verantwoordelijkheid de patiënten.

6.3 Beroepsvereniging

De Nederlandse Associatie Physician Assistants (NAPA) is een beroepsvereniging specifiek voor de Nederlandse Physician Assistant. Deze organisatie behartigt belangen op landelijk niveau en heeft een kwaliteitsregister. Lidmaatschap is aan te raden om zo voldoende geïnformeerd te zijn over de kwaliteitskaders van de registraties van het beroep PA. Per vakgebied zijn er diverse vakgroepen actief. Zij zetten zich in om per vakgebied bijscholingen, herregistratie en belangen te behartigen.

[Lid worden - NAPA](#)

De NAPA voert een kwaliteitsregister voor PA's, zoals ook de paramedici (logopedist, orthoptist, enz.) dat kennen. Dit kwaliteitsregister is het enige officieel erkend register voor PA's die voorbehouden handelingen willen verrichten. Om in aanmerking te komen voor herregistratie na 5 jaar moet minimaal 8 uur per week gewerkt zijn als PA. Voor meer informatie zie:

<http://www.napa.nl/kennisbank/kwaliteitsregister/eerste-registratie/>

Bijlagen

1. Voorlopig Schematisch overzicht Onderwijs

Onderwijs wordt vastgesteld per leerjaar en per semester. Onderstaand het onderwijs van de huidige drie leerjaren. Op grond van eventuele wijzigingen kan het onderwijs in leerjaar 2 en 3 er voor jullie enigszins anders uitzien. Definitieve invulling volgt bij de start van de opleiding aan de hand van cursushandleidingen welke per studiejaar worden vastgesteld.

Cursusjaar semester	Jaar 1		Jaar 2		Jaar 3
	1.1	1.2	2.1	2.2	3.1
Medisch A	Introductie klinisch redeneren Inleiding FT en Lab. Thorax Abdomen	Interne geneeskunde Chirurgie Acute geneeskunde Radiologie	Chronische/immuun gemedieerde ziekten Oog, hersenen en Psyche Microbiologie	Gynaecologie Kindergeneeskunde Ouderengeneeskunde Oncologie Levensende	
	Practicum klinische vaardigheden (PKV)				
Wetenschap	Introductie in evidence based practice & Journal club	Kritische literatuurbeschuwing & PICO	Onderzoeksvoorstel; Wetenschappelijk schrijven; Dataverzameling t.b.v. masterthese		Masterthese afstuderen
Professioneel	Zelfstandig leren & Opstellen praktijkplan	Gezondheid & Gedrag	Didactiek & Projectmanagement	Kwaliteitszorg & Patientveiligheid	Professionele identiteit
Praktijkleren	Werkplekleren jaar 1 Stages jaar 1		Werkplekleren jaar 2 Stages jaar 2		Werkplekleren jaar 3
			Internationalisering		
	Vrije Keuze		Portfolioassessment 1	Interprofessionele teamtraining	Portfolioassessment 2 afstuderen
	Coaching				

2. Schematisch overzicht competentieprofiel opleider PA-opleiding

